

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus Iaculatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. XVI. Responsio ad eos qui memoriam incusant bonâ aliâs præditi
voluntate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

CAPVT XVI.

*Responsio ad eos qui memoriam incusant
bonâ aliâs pradiuoluntate.*

GRAVISSIMIS verbis increpasse Prophetas Dei obliuionem passim constat ex sacris litteris. Ira quidem regius Prophe-
ta de gente sua. *Obliti sunt Deum qui saluauit eos, qui fecit magna in Aegypto, mirabilia in terra Cham, terribilia in mari rubro.* Ezechiel autem exprobrat idem ciuitati Hierusalem. *Vsuram, inquit, & superabundantiam accepisti, & auarè proximum tuum calumniabaris, meiq; oblita, es ait Dominus Deus.* In eandem sententiam Hieremias. *Meiq; oblita es diebus innumeris.* Quanta porro lateat emphasis, in uocula (mei) facilius est animo quam uerbis complecti. Mei, inquam, oblitus es tam pii munificiq; parentis, mei cuius tot in te immeritum exstant præclara merita, quem creauit de nihilo, seruauit tot annos, & ab infinitis periculis tum corporis, tum animi sum rutatus. Quem vnici mei sanguine, peccati seruitute, mortisq; uinculis ereptum in gratiam recepi, in filium adoptaui, quemq; ad hæreditatis æternæ consortium admissum immensis tum charitatis, tum uirtutum cæterarum donis cumulaui, siccinè igitur mei oblitus

Pfalm.
105.21.

Ezech.
22.12.

c.2.32.

Jerem.
2.32.

oblitus es? quî potuit tot benefacta, tot pro-
merita, tantam gratiam delere obliuio? Itã-
ne potuisti obliuisci eum, qui vt ne tui villo
vmquam tempore obliuisceretur in mani-
bus suis descripsit te, non id quidem attra-
mento, verùm sanguine suo? obliuiscatur
licet mater infantem vteri sui, obliuiscatur
virgo fasciæ pectoralis suæ, crede dicenti
fore numquam, vt illum tui capiat obliuio.
Quomodo igitur emori potest aut languere
eius recordatio, cuius tot exstant apud te
collata beneficia?

Psalms.
138.7.

Et sanè omni dignum admiratione cen-
seo, vt creatura eum, à quo omnia sua acce-
pit, vt mortalis inquã homo Dei Opt. Max.
obliuiscatur vmquã. An nõ quidquid videt,
audit, cogitat, palpat sensuue alio percipit
Dei opus est, eiúsq; vel vestigium, & speculũ
vel expressa imago? sed quis tam remotus
locus, quis secessus tam abditus, quæ tam
peregrina regio aut plaga quò non pertige-
rit? an non est vbiuis terrarum? nõne cæ-
lum implet, & terram? Quò ibis à spiritu
eius, & quò à facie eius fugies? si ascenderis
in cælum illic est: si descenderis in infernum
adest: si sumpseris pennas tuas diluculo, &
habitaueris in extremis maris; illuc manus
eius deducet te, & tenebit te dextera eius.
Si dicis forsitan, tenebræ conculcabunt me,
& nox illuminatio mea in delitiis meis:
Quia

Quia tenebræ non obscurabuntur ab eo, & nox sicut dies illuminabitur, sicut tenebræ eius ita & lumen eius.

Ipse est qui nusquam non est, idq; per essentiam, præsentiam, & potentiam (vt loquuntur Theologi) vniuersaq; continet ac conseruat, omnibus dat vitam, inspirationem, & omnia. Ipse tibi multò est præsentior, atque interior quàm tu ipse tibi, magisque dependet ab eo vita tua, quàm ab animo tuo, cùm nec ipse animus tuus nisi eius ope subsistere vel momento possit. Eius tu obliuisceris sine quo nec existis, nec viuis, nec agis quidquam? qui tibi adest semper? qui in intimis hæret visceribus? qui cordis tui penitissimos occupat recessus, qui vitæ tuæ vita, qui animi tui animus est: eum tu non meministi? Est quidquam tam indignum?

Verùm nonnihil excusationis (id enim fatendum est) habet memoria, naturâ suâ fluxa, fluidaque. At iuuanda erit & firmanda, quodque ei natura negat, ab arte accersendum. Quam in hoc quidem genere arbitror conitare partibus omnino duabus; alteram voco interiorem, exteriorem alteram. Ad illam spectant affectiones animi, amor & timor imprimis: ad hanc exercitatio sensibiliâq; signa & huiusmodi. Amore quidem potentius nihil, tum ad menti in-

Z scul-

Actor. 1
17.26.

sculpendum quiduis, tum ad continendum,
tum ad id reminiscendum.

1. 2. q.
26.

c. 4. de
diuinis
nomi-
nibus.

Quis eius rei quam diligit possit obliui-
sci? Amoris effectum facit ecstasim D. Tho-
mas: id enim efficit amor, vt qui amat, conti-
nenter de re amata cogitans, abstrahatur
cogitatione à ceteris rebus, quem quidam
amoris fructum ex diuino amore percipi po-
tissimum, obseruauit S. Dionysius. Ea; est
vis atque importunitas cogitationum de re
amata, vt quisquis amat, eum somnus defi-
ciat, nullamque capiat quietem: nimirum
amore commouetur cor, sanguis, vitales-
que spiritus, tum agitantur, tum dissipantur,
atque ob amati memoriam, momento vix
intermissam, plus æquo incalescit cerebrum;
immodico autem calore quietem impediti
(vt & cerebri tum humore tum frigore
conciliari) medicæ artis periti tradunt,
experientiaque constat, eos, qui letargo
laborant, ne punctos quidem, aut sti-
mulatos expergisci, quòd ijs cerebrum su-
perfluo tum humore, tum frigore sit vitia-
tum. Contrà phrenetici, quòd nimio fer-
ueant calore continenter vigilare. Quod si
amanti, quietis vel tantillum benigna in-
dulgeat natura, ne ipsa vacabit quidem
à cogitationibus de re amata, quies-
censque non quiescet; recurret nempe a-
nimo species dilecti quem somniabit, quo
qui-

quidem somnio non mediocrem sibi videbitur etiam in quiete capere animo voluptatem. Est enim amantium proprium (ut palchre Theodoretus de B. Iacobo) omnes quidem alios despiciere, illi autem soli quem amant & diligunt adherere, eumq; & noctu somniare & interdiu visione apprehendere. Hæc Theodoretus. B. quidem Xauerium memoriæ proditum est, sæpius per somnum de dilecto suo cogitantem emittere solitum eiusmodi voces: O IESV bone. O creator mi, aliasque consimiles: vigilare illum atque orare, non dormire crederes.

In Philo-
loco.
c. 21.

Lib. 6.
vitæ c. 5.

Si quis autem ex me quæret unde continens illa agitatio atque memoria rei amata? Is quidem intelligat amore vim copulandi maximam contineri, nihilque illo copulatus existere, esseque duorum inter se coniunctionem principem eius fructum, ut præclare tum Plato in symposio, tum Aristoteles in politicis (ubi ex Aristophane dicit ex amantibus fieri quasi vnum) tum D. Dionysius Areopagita, qui eam ob causam amorē nuncupat commiscentem virtutem, quod plerumque animos in vnum quasi commisceat. Cui quidem subscribit Augustinus, qui amorem esse vult veluti iuncturam quandam, quæ amantem cum re amata copulat vel copulare appetit. Cum igitur amore existat coniunctio, eaque tanta ut amicus sit

2. Polit.
c. 2.

c. 4. de
diuinis
nomini-
bus par.
2.

8. de
Trinit.
c. 10.

Z 2 tam-

tamquã alter idem, quis iure miretur amore effici memoriam rei amata? quis enim sui ipse non meminit? aut quis vñquam suimet memoriam rerumque suarum cogitationem posuit?

Ex his satis arbitror intelligi quantum valeat amor ad reminiscendum, neque verò posse quemquam non animo versare eum, quem quidem sincerè & sine fūco diligit. Itaque ama tu Deum, utique redama, neque vlla te vñquam eius capiet obliuio, ceterorum omnium dempto eo citiùs obliuiscaris, obliuioni dabitur potiùs dextera tua, quàm vt eum non memineras.

Psalm.
136.5.

Alterum erat memoriæ adiumentum timor. Quomodo non animo subeat is, à quo nobis quid mali metuimus? vide mihi fontes, vt nihil aliud versant animo, aliud nihil somniant, quàm vincula, carceres, exilium, laqueum; omnia iis plena sunt licitoribus, apparitoribus, carnificibus, ceterisque iustitiæ administris, quamquam ab ijs procul absint, magnorum scilicet sibi conscij flagitiorum omnia etiam tuta timent. Sed tibi fortasse nihil meritò timendum. Non arbitror equidem. Quis superioris vitæ libidines & scelera? quis æquissimum, sapientissimū, scientissimum, potentissimumque Iudicem, qui- que & necis & vitæ habet potestatem? Quis futu-

futura vitæ supplicio æuo infinito duratura
 Dei que ipsius æternitatem æquatura per-
 tractans animo non timeat vehementer? Ti-
 muit Iob quo nemo vir melior, cuius est ea
 vox: *Semper enim quasi tumentes super me flu-* 19b. 32.
ctus timui Deum, & pondus eius ferre non potui. 23.
 Timuit David, qui quâquam diuino oracu-
 lo esset secundum cor Dei exclamat nihilo-
 minus. *Ne proyicias me à facie tua, & Spiritum*
sanctum tuum ne auferas à me. Quid quod D.
 Paulus vas electionis tū sanctitate eximius,
 tum Apostolatus dignitate præclarus, etiam
 post immensos propagandi Euangelij causa
 exantlatos labores, post vincula, naufragia,
 carceres, flagella, post sexcenta pericula, cer-
 ra, mari que, domi & foris Christi nomine
 adita, ne tum quidem omni timore solutus
 castigat corpus suum & in seruitutem redi- 1. Cor.
 git, ne cum prædicauerit alijs, ipse repro- 9. 27.
 bus efficiatur.

Et sanè is fuit Sanctorum omnium
 sensus, timendum semper. Diuino liqui-
 dem oraculo didicerant Beatum illum qui Prou.
 semper est pauidus, atque initium sapien- 28. 14.
 tiæ timorem Domini. Nec in hac mor- Eccl. 1.
 tali vita cuiquam esse exploratum, sitne de 16.
 hædis futurus, an de ouibus, sitne ad leuam
 an ad dexteram collocandus. Cùm itaque
 tibi tot suppetant causæ timoris, accerse
 hanc animi affectionem. Illum time, qui à te

rationem exiget dati & accepti ad vsque
 nouissimum quadrantem. Cui etiam si iu-
 stus esses, non poteris respondere vnum
 pro mille. Illum, inquam, time cui nihil
 imperium, cuius oculi lucidiores sole, cui
 manifesta consilia cordium, & abscondi-
 ta tenebrarum, cui tenebræ ipsæ lucent,
 cui nox dies est. Et quod caput est, qui po-
 test animam & corpus perdere in gehem-
 nam. Si te hoc timore exercebis frequen-
 ter, non patietur is quidem à te abesse Dei
 memoriam. Memoria memor eris & tabes-
 cet in te anima tua; tabescet, inquam, aut
 commissorum dolore, aut omissorum desi-
 derio, aut amore summi boni, aut spe æter-
 nitatis, aut consimili aliquo mentis affe-
 ctu, qui vel est ipsamet aspiratio ad Deum,
 vel sine ea consistere non potest.

Iob 9. 3.
 1. Cor.
 4. 5.

Thren.
 3. 20.

Venio ad ea quæ exterius memoriam
 iuuant. Exercitatio (ea enim prima erat) &
 labor vna est & maxima ars memoriæ. Exer-
 ce te ipsum frequenter hac Dei recordatio-
 ne, certa tibi ac stata præfige tempora eius
 exercendæ, quæ numquam quoad eius fieri
 potest, aut negligantur aut omittantur. Quod
 si id accidat, supplicio aliquo leuiore eam
 obliuionem coërce & castiga. Ita sensim sine
 sensu voti fies compos, Dei que consecutus
 memoriam ad eum summâ animi tui oble-
 ctatione, nec fructu minore aspirabis.

Ad

Ad externa autem signa quod attinet, certum est illa ad memorandi artem valere plurimum. Utuntur in eam ipsam rem oratores locis & imaginibus, iisque illustribus, acribus, insignitis, aliquid agentibus, quæ occurrere celeriterque percutere animum possint. Item suadent, ut cum longior oratio memoriâ complectenda erit, iisdem quibus scripta est chartis ediscatur, & quò hæreat facilius, aliqua apponantur notæ, quarum recordatio commoueat & quasi excitet memoriâ. Atque id ipsum sanè à nobis potiori iure exigit Christiani hominis officium. Certis itaque signis mens & commouenda & excitanda ad continuam Dei memoriâ. Id præstabit (ut suprà etiam dictum est) tum horæ pulsus, tum Christi crucifixi, Deiparæ Virginis aliorumque calitum, pro cuiusque affectu simulachra, quæ ex aduerso posita, variisque cubi- culi locis ritè disposita, crebro sui intuitu ita memoriâ ferient, ut altum licet stertentem excitare possint, præsentique animo sibi ut sit, efficere.

At id tibi fortè non sufficit graui veterno consopito, correptoque: dicam, adhibe monitorem, qui tibi aurem vellicet, atque idè fac quod in aliis rebus humanis solitus es, quarum ne te capiat obliuio, curas tibi eas ipsas in mentè reduci ab aliquo tuo familiari.

Plutar-
chus cō-
menta-
rio, In
Princi-
pe re-
quiri
doctri-
nam.

At non est id in usu. Scio quidem non esse id usu receptū, sed recipi quid vetat? Quam multa sibi quotidie usum vendicant quæ ante iacuerunt? quorūmq; nullus antea usus? Si Persarum Regis cubiculario vni de cæteris hoc erat mandatum negotij, vt summo ad eum adiens diluculo ita illum compelleret: Surge rex, atq; ea cura negotia quæ te curare voluit Mesoromasdas. Cur non possit & verò debeat Christianus ad ea procuranda, quæ non ei à Mesoromasde inani aliquo numine, fictoq;ue, sed à vero, & viuente Deo credita sunt, alterius vti tum operâ, tum industriâ?

Periclem quidem accepimus nullo eguisse monitore ad ea quæ officij sui erant honestè & ex virtute obeunda, se ipse dum vestem magistratus quem gerebat insigne in publicum proditurus indueret, submonebat. Attende Pericles (ita ipse sibi) liberi sunt quos ipse regis, Græci sunt, ciues Athenienses sunt? sed non valent omnes huius virtutem viri consequi, quamquam si ij essemus qui esse debemus, non vestis modò, sed res quælibet quam vel tractamus, vel quæ in aures oculosque incurrit Dei nobis memoriam, qui eam ipsam condidit contineretque conseruat & continet assiduè refuicaret. Denique non parum facit ad frequentem Dei memoriam id ipsum oratione exposcere.

re.

re. Precare itaque Deum vt animo tuo frequenter subeat, vt se ipse menti tuæ ita insculpat, vt nullâ aut vi, aut casu eius obli-
 retur recordatio: vsurpabisque identidem il-
 lud sponsæ. Pone te vt signaculum super cor
 meum, vt signaculum super brachiû meum.
 Fac ô Domine vt quemadmodum nullum
 tibi abit momentum, quo diuinæ menti tuæ
 non recurro, ita & ego quolibet temporis
 puncto de te cogitem, te suspirem. Effice vt
 prouideam te in conspectu meo semper,
 quoniam à dextris es mihi ne commouear:
 quoniam firmamentum meum & refugium
 meum es tu, quoniam absque te possum ni-
 hil. Da Domine vt instar Abraham prisco-
 rumque Patriarcharum ambulem coram te,
 vt sim perfectus; neque enim alia est com-
 pendiaria ad virtutem omnem via, quàm
 tui nullo vniquam tempore memoriam po-
 suisse.

Cant.
8.6.

Ps. 15. 8.

Gen. 17.
1.

CAPVT XVII.

*Responsio ad eos qui opponunt se in huius-
 modi aspirationibus exiguam percipere
 oblectationem aut sensibilem deuotio-
 nem, solâque ferè consuetudine ductos
 eas obire.*

Hoc libentius istis paulò diutiùs immo-
 ramur, quòd eas contineat orandi præ-
 ceptio-

Z 5

ceptio-